

DR. ARANYOSSY SZILÁRD
(1937-2005)

As sors kegyeltjének, boldog embernek tartom magam. Megkaptam a földi élettől mindazt, ami kevés embernek adatik meg: önfeláldozó nagyszülőket, erkölcsös és hitéhez ragaszkodó édesanyát és édesapát - szüleim korai halála után -, egy második édesanyát nagynéném személyében; csodálatos testvéreket, akik egyben a legjobb barátaim a mai napig is, és egy jó férjet, egy igazi élettársat, dr. Aranyossy Szilárdot, akit teljes szívvel tudtam szeretni házasságunk 30 éve alatt. Hálás vagyok azért is, hogy férjem mellett lehettem a halála előtti hónapokban, segítettem és elkísértem őt földi élete „utolsó nagy útjára”.

Dr. Aranyossy Szilárdot 1975-ben Székkutatson ismertem meg, ahol édesapám, Farkas Sándor 25 éven keresztül református lelkészként szolgált.

Már a vele való első találkozáskor lelkem mélyén éreztem, hogy ez a vékony, ideges férfi nem tartozik az átlagemberek közé. Mindenről saját véleménye volt, amelyet nyíltan hangoztatott, és nem érdekelt a kádári alattomos rendszer besúgó hálózata sem.

A TISZAI TÁJ SZERELMESE

A második találkozásunkkor, a csopaki csárdába magával hozta Antoine de Saint-Exupéry: Citadellé-nek eredeti francia nyelvű, Magyarországon ekkor még betiltott, jegyzetpapírokkal teletűzdelt kiadását, és órákig fordított belőle nekem. Ilyenkor az idő múlásáról is elfelejtkezett, annyira belemerült a gondolataiba. Én ekkor döbbsenem rá, mennyi mindentről nem hallottam még. De ő mindig türelmes volt és szerette, ha kérdéseket teszek fel neki. Mindenről lehetett vele beszélgetni, és igényelte is ezt.

Mély gyermeki szeretettel gondolt szüleire, édesanyjára, Babóka néniére (akit távollétében csak Anyám Rózsának nevezett), és édesapjára, Guszti bácsira, akinek korai elvesztését mély fájdalommal viselte.

A szülők mind a négy gyermeküket a magyar - és egyben az európai kultúra tiszteletére és szeretetére nevelték, különórákra járatták. Szilárd hegedülni, zongorázni tanult. Innen ered élete végéig tartó komolyzene iránti szeretete. Élete folyamán három nyelvet sajátított el felsőfokon: az angolt, a franciát és a németet. Eredeti kiadásban olvasta el Albert Camus, Antoine de Saint-Exupéry, Friedrich Nietzsche és a többi nagy európai gondolkodó írásait. József Attila, Babits Mihály, R. M. Rilke, Oscar Wilde és Francois Villon verseskötetét élete végéig az ágya melletti asztalkán őrizte, és naponta olvasságta. Sokszor mesélte, hogy a verseket már gyermekkorában megszerette, mert édesanyja mesék helyett Arany János és Petőfi Sándor verseivel altatta el őt.

Nagy szeretettel beszélt gimnáziumi éveiről, tanáraitól és osztálytársairól. Az 50-es években a Bethlen Gábor Református Gimnázium régi tanári karát áthathotta Németh László szellemisége, illetve a tolerancia elve.

A gimnáziumi évek alatt kiváló biológia tanára, Körtvélyesi László keltette fel benne az érdeklődést a biológia és általában a szerves élet csodája iránt, és ez is motiválta, amikor az orvosi pálya mellett döntött. A gimnáziumi tanáraitól szóló szeretetteljes anekdoták mesélésével az egész rokonságot mindig megnevettette. Tehette ezt, mivel nemcsak az Aranyossy-, hanem a Farkascsalád szinte minden tagja a Bethlen Gábor Gimnázium tanulója volt, részben ismerték az éppen említett jeles tanárokat.

Osztálytársai, barátai a Nagy Sándor utcai iskola tanítói lakásában gyülekeztek és innen indultak közösen biciklivel a Tiszára.

A Tisza-táj valami bűvös, megfoghatatlan szépséget jelentett számára, egy mindennél erősebb mágnest, amelynek vonzóköréből szabadulni nem tudott, de nem is akart. Ez volt az a táj, a gyermek- és ifjú-

kor varázslatos világa, amely mindig megnyugvást jelentett Szilárdnak- igazi otthon -, ahova évről évre vissza lehetett térni, és a csörtető külvilág zajától el lehetett menekülni. Valamiféle zárandokutat, mint másoknak El-Camino, ahol nemcsak a test, de a lélek is megújul. Tizenévesként szüleitől kapott első fényképezőgépével már megörökítette az akkor még háborítatlan mártélyi-, körtvélyesi-, saséri vízvilág szépségeit. Ennek a területnek szinte minden fáját, bokrárt és virágát ismerte. Kedves időszak volt az ősz és a koratavas. Ezekre az évszakokra időzítette szabadságát is és akár betegen is, de ment a Tiszára fényképezni, filmezni. Nagyon sokszor elkísértem, mint „hűséges fegyverhordozója”, a fényképező-állványával róva a kilométereket.

A gimnáziumi évek elmúltával 1955-ben felvételt nyert a Szegedi Orvostudományi Egyetemre, ahol európai hírű professzori kar oktatott az 1950-es években. Itt kapta meg a szellemi útravalót is, amely szerint egy orvosnak nem elegendő pusztán a szakmát jól ismernie, hanem művelt, széles látókörű embernek is kell lennie.

Hiába tette le a bőrgyógyászati szakvizsgát - mivel korábban nem volt KISZ-tag -, kórházi és klinikusi pályázatait sorra elutasították. A szolnoki évek után a Jászberényi járási Bőr- és Nemibeteg gondozó Intézetet vezette, majd 1975-ben áttelepült Veszprémbe. A Veszprém megyei KÖJÁL-ban folytatta orvosi munkáját 1992-es nyugdíjazásáig. Ezután bőrgyógyászati-kozmetológiai magánpraxist folytatott 2005-ben bekövetkezett haláláig.

Házasságkötésünk után 1976-ban Veszprémbe telepedtünk le. Én a veszprémi Vegyipari -, későbbi nevén Pannon Egyetemen dolgoztam vegyészként. Az Alföldet elhagyva a hegyek szorításában éltük tovább életünket. A Balaton-felvidék, a Tihanyi-félsziget, a Káli-medence, a Bakony fogadott bennünket, amelynek minden zegzugát bejártuk. A táj varázslatos és elbűvölő volt, de mindvégig idegen. Az igazi otthon Szilárd számára mindig Hódmezővásárhely és a Tisza jelentette.

Szilárd és én is olyan családban nőtünk fel, ahol a „szeretletben együtt élni” életforma nem csupán frázis volt, hanem mindennapos gyakorlat. Mindketten a szüleinktől útravalóul kapott önzetlen szeretetből merítettünk erőt közös életünkben. Ezt a kapott és bennünk élő szeretetet próbáltuk megtartani és megsokszorozni házasságunk folyamán. Ez a szeretet adott nekem erőt és indíttatást férjem halála után két fotókiállítás megrendezéséhez is.

Rainer Maria Rilke

ÁLMAINK

Álmaink didergő márványszobrok,
berakjuk őket templomainkba;
vágyunk, mely testüket életre szítja,
ragyogtat körjük koszorút, csokrot.

Szavaink mellszobrok hideg aranyból,
napjaink útján hordozzuk őket;
az élő istenek másutt nőnek,
magasba szökvén árnylepte partról.

Az ember mindig tétova, bágyadt,
fáraszt a tett, a pihenés,
De lelket kaptunk, sugárzó árnyat,
mely örök mozdulatokra kész.

Fodor András fordítása

Úgy érzem, hogy mindkét kiállítás egy-egy híd volt, a szeretet hídja, amely képes volt összekötni az ott jelenlevő családtagokat, barátokat, ismerősöket azzal az emberrel, aki fizikai értelemben már nem volt közöttünk, de akinek egész lénye, lelke és szelleme képeiben tükröződött. Hogy ez a híd felépült az emberek lelkében a veszprémi és hódmezővásárhelyi kiállításon is, ezt tükrözik férjem kolléganőinek megható sorai a vendégkönyv lapjain:

„Köszönet, hogy olyan emlékeket hívtál elő Zsuzsa, amikre jó volt visszagondolni, hiszen tudunkon kívül is gazdagodtunk általa. Bár a szükséges mértékű hála, amit kifejezésre kellett volna juttatni főorvos úr felé életében, nem pótolható. Ezen alkalom előhívott olyan érzéseket, mondhatni katarzist okozott, amiért most köszönetet mondunk. Akit a szívünkben hordozunk, sohasem hal meg”.

A hódmezővásárhelyi kiállítást az Aranyossy Napok keretein belül rendezték meg.

Lelkes István festőművész a következő szavakkal ajánlotta a fotókat:

„R. M. Rilke költészete ihlette a kiállítást. R. M. Rilke szerint a dolgok azért vannak, hogy bennünk képpé formálódjanak. A kiállítás képei nem a versek illusztrációi, mert ha elolvassuk a verseket és nézzük a képeket, akkor a kettő összeolvad és bennünk egy harmadik, közös élménnyé egyesül. Ez a teremtés csodája!”

Végezetül visszatérek Antoine de Saint-Exupéry: Citadellé-nek alap gondolatához: minden ember az élet értelmét keresi. Az ember egy-egy feladat elfogadásában találja meg a boldogságát. Ebben teljesedik ki az ember és nyeri el teljes szabadságát.

Férjem ezt a „feladatot” elsősorban orvosi hivatásában találta meg: azonnali és önzetlen segítséget nyújtott mindenkinek tudása és szeretete révén. Élete álmát és kiteljesedését, ezáltal szabadságát pedig a természet szépségeinek megőrkítésében nyerte el.

*Farkas Zsuzsanna, a „jó feleség”
(ezt a titulust férjemtől kaptam)*